

LIETUVOS RESPUBLIKOS MINISTRAS PIRMININKAS

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

Nr.

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2020 M. RUGSĖJO 9 D. NUTARIMO NR. 998 „DĖL 2021–2030 METŲ NACIONALINIO PAŽANGOS PLANO PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO“ PROJEKTO TEIKIMO

Teikiu Vyriausybei svarstyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. rugsėjo 9 d. nutarimo Nr. 998 „Dėl 2021–2030 metų nacionalinio pažangos plano patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą (toliau – Nutarimo projektas).

Poreikį keisti Vyriausybės 2020 m. rugsėjo 9 d. nutarimu Nr. 988 patvirtintą 2021–2030 metų nacionalinį pažangos planą (toliau – Planas) lėmė kelios pagrindinės priežastys. Viena jų – suderinti ir susieti tam tikras Plano nuostatas ir jame nustatytus strateginius tikslus su Valstybės pažangos strategija „Lietuvos ateities vizija „Lietuva 2050“, patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2023 m. gruodžio 23 d. nutarimu Nr. XIV-2466 „Dėl Valstybės pažangos strategijos „Lietuvos ateities vizija „Lietuva 2050“ patvirtinimo“ (toliau – Strategija), ir joje įtvirtintais rodikliais.

Taip pat, teikiamu Nutarimo projektu įtvirtinamas Plane nustatomų rodiklių rinkinio kiekybinis ir kokybinis pokytis. Nustatomi optimesni strateginių tikslų ir jiems įgyvendinti skirtų konkrečių pažangos uždavinių rodiklių rinkiniai, parodantys realius pasiektus valstybės pažangos rezultatus ir (arba) atskleidžiantys jų kitimo kryptį, ir (arba) leidžiantys įvertinti vykdomų procesų sėkmę ir tinkamumą bei mažinantys Plano įgyvendinimo stebėsenos ir atsiskaitymo už rodiklius procese kylančius iššūkius. Pirma, dalis Plane esančių rodiklių nėra aktualūs, nes neatspindi pasikeitusios situacijos tam tikrose valstybės veiklos srityse arba jų reikšmės jau yra pasiektos, o veiklos prisidedančios prie jų siekimo – baigtos įgyvendinti. Tinkamai įvertinti vykstančią valstybės pažangą taip pat trukdo objektyvių statistinių ir operatyvių duomenų trūkumas, dalies Plane nustatytų rodiklių pasiektos reikšmės nėra skaičiuojamos arba apskaičiuojamos vėliau nei po metų nuo faktiško jų pasiekimo. Daugiau nei pusė visų Plane esančių rodiklių yra arba apskaičiuojami pačių strateginio valdymo sistemos dalyvių, arba gaunami iš šaltinių ar informacinių sistemų, kurios

neturi sąsajų su Valstybės duomenų valdysenos informacine sistema (VDVIS). Antra, pasirinkimas Plane nustatyti tik poveikio rodiklius, riboja galimybę visapusiškiau atspindėti realius per metus pasiektus rezultatus. Be to, itin didelis poveikio rodiklių kiekis ir tai, kad intervencijų poveikis šių rodiklių siektinoms reikšmėms paprastai pasireiškia tik po tam tikro laiko, kasmetinę Plane numatytų pokyčių įgyvendinimo stebėseną ir atsiskaitymą už juos daro neįmanomą. Pastebėtina, kad valstybės pažangai atitinkamose viešosios politikos srityse per metus atspindėti taiklesni yra operatyvesni rodikliai, kuriuos, be kita ko, įmanoma susieti ir su per metus įgyvendintomis intervencijomis. Tuo tarpu itin aukšto lygmens rodiklių (pvz., agreguotų indeksų) ar tarptautinių organizacijų skaičiuojamų rodiklių faktinės reikšmės gaunamos „pavėlavus“ vidutiniškai 1,5-2 metus, kai teisės aktų nustatyta tvarka turi būti atsiskaitoma už Plano įgyvendinimo pažangą per praėjusius metus. Svarbu pabrėžti, kad poveikio ir agreguoti rodikliai yra taip pat labai svarbūs ir reikšmingi valstybės pažangai vertinti, taip pat šalies situacijos palyginimui kitų šalių kontekste, tačiau netinkami tai daryti kasmet. Tokio pobūdžio rodiklių vertinimas turėtų būti atliekamas tuomet, kai gaunami paskutiniai (aktualiausi) duomenys, t. y. kas keletą metų, taip pat tokie rodikliai tinka sisteminiams viešųjų politikų vertinimams, prognozėms ir t.t.

Atsižvelgiant į pirmiau išdėstytą poreikį ir aplinkybes, Nutarimo projektu:

1. Atsisakoma Plane esančių nuostatų, susijusių su netekusia galios Valstybės pažangos strategija „Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“ arba jos pakeičiamos aktualiomis Strategijos nuostatomis. Taip pat nustatomos Strategijos rodiklių sąsajas su Plano strateginiais tikslais (3 priedas).

2. Atsisakoma Plane atskirai išskirtų rodiklių tipų (pvz., bendrieji šalies rodikliai, horizontaliųjų principų rodikliai, kt.) ir nustatomas vientisas, kasmetinei Plano įgyvendinimo pažangos stebėsenai ir atsiskaitymui už ją pritaikytas Plano rodiklių rinkinys:

2.1. Plano 1 priedas, kuriame įtvirtinamas Plano strateginių tikslų, uždavinių ir jų rodiklių sąrašas, išdėstomas nauja redakcija iš esmės pakeičiant pažangai vertinti skirtus rodiklius. Bendras kiekvieno tikslo ir jam įgyvendinti numatytų konkrečių pažangos uždavinių rodiklių rinkinys sudaromas iš planuojamų rodiklių su kiekybinėmis siektinomis reikšmėmis 2025 ir 2030 metams, ir stebimų krypties rodiklių, kuriems nustatoma siektina kitimo (didėjimo arba mažėjimo) tendencija. Atkreiptinas dėmesys, kad kiekvieno strateginio tikslo planuojamų rodiklių rinkinys sudaromas atsižvelgus į realias galimybes pagrįstai ir objektyviai suplanuoti rodiklio siektinas 2025 ir 2030 metų reikšmes, tačiau tiek planuojami, tiek stebimi krypties rodikliai yra vienodai svarbūs kiekvieno strateginio tikslo stebėsenai.

2.2. Optimizuojant Plane nustatomų svarbiausių ir labiausiai valstybės pažangą atspindinčių strateginių tikslų ir jų konkrečių uždavinių rodiklių skaičių, bei tuo pačiu sudarant galimybę strateginio valdymo sistemos dalyviams stebėti vykstančius pokyčius ir (arba) priimti sprendimus vadovaujantis didesniu reikalingų operatyvių ir objektyvių (statistinių) duomenų kiekiu, kiekvienam Plano strateginiam tikslui ir jam

įgyvendinti priskirtiems konkreitiems pažangos uždaviniams nustatomas papildomai stebimų krypties rodiklių, papildančių Plano svarbiausius rodiklius, rinkinys (4 priedas). Šiame priede esantys rodiklių rinkiniai sudaromi taip, kad leistų atlikti gilesnę ir išsamesnę pažangos atitinkamoje viešosios politikos srityje situacijos ir vykstančių procesų analizę, kompleksiškiau ir objektyviau vertinti priežasties–pasekmės ryšius tarp Plano 1 priede planuojamų ir stebimų krypties rodiklių ir papildomai stebimų krypties rodiklių. Pažymėtina ir tai, kad siekiant kiekvienam strateginiam tikslui sudaryti kokybiškus rodiklių rinkinius, įtraukiami papildomai stebimi rodikliai, neturintys siektinos kitimo (didėjimo arba mažėjimo) tendencijos, tačiau aktualūs bendrai stebėsenai ir kitų stebimų rodiklių kontekstinei informacijai. Taip pat įtraukiami rodikliai, kurių stebėsenai jau netrukus atsiras arba jau yra sudarytos prielaidos ir duomenys bus pradėti rinkti per artimiausius metus.

Planuojama, kad pastarasis papildomai stebimų krypties rodiklių rinkinys atitinkamai galės būti tikslinamas ir atnaujinamas – tam tikriems rodikliams netekus svarbos valstybės pažangos ir vykstančių pokyčių atitinkamose srityse pamatavimui, jų bus atsisakoma. O iškilus poreikiui stebėti naujus aktualius rodiklius – atitinkamai rinkinys galės būti papildomas. Toks pasirinktas Plane tvirtinamų ir papildomai stebimų rodiklių modelis Plano įgyvendinimo stebėseną padarys dinamiškesnę ir labiau susietą su atliktais darbais; leis lanksčiau, operatyviau ir efektyviau reaguoti į vykstančius pokyčius bei vadovautis aktualiais duomenimis ir sudarys sąlygas pateikti ir vertinti aktualią ir naujausią informaciją (ką duomenys rodo, kaip kinta situacija vienoje ar kitoje srityje); taip pat leis atspindėti kylantį poreikį stebėti papildomus duomenis, siekiant matyti atitinkamą situaciją kompleksiškiau ir sistemiškiau nei iš vieno agreguoto, statiško ir pavėluotai laike pateikto rodiklio.

Pabrėžtina, kad Nutarimo projektu įtvirtinama Plano rodiklių peržiūra nepaneigia nei vieno šiuo metu galiojančios 2021–2030 metų nacionalinio pažangos plano redakcijos nustatytų rodiklių svarbos, jei pastarieji vis dar matuojami ir yra aktualūs ilgalaikėje perspektyvoje vertinti pokyčius, taip pat pasilyginimui su kitomis šalimis atitinkamais parametrais. Tie (aktualūs) Plano rodikliai, kurie Nutarimo projektu nebesiūdomi palikti Plane, išliks strateginio valdymo sistemoje ir nepasimes, todėl duomenys apie jų pasiekimą bus ir toliau renkami, skelbiami Valstybės duomenų agentūros sukurtoje Nacionalinio pažangos plano rodiklių stebėsenos švieslentėje, stebimos ir vertinamos jų tendencijos ir pan.

Vyriausybės kanceliarija numato iki 2024 m. gruodžio 1 d. pateikti Vyriausybei svarstyti Strateginio valdymo metodikos pakeitimus ar atnaujinti rodiklių sistemą, atsižvelgiant į pakeitimus Plano rodikliuose, patikslins atitinkamų strateginio lygmens ir veiklos lygmens dokumentų formas. Taip pat svarbu paminėti, kad priėmus Nutarimo projektą ir pakeitus Plano rodiklius, nekeičiamos nustatytos, suplanuotos ir įgyvendinamos pažangos priemonės ir jų veiklos, skirtos Planui įgyvendinti. Plano struktūra, 10 strateginių tikslų ir jiems įgyvendinti numatyti konkretūs pažangos uždaviniai bei finansinės projekcijos išliko tos pačios, todėl siūdomi rodiklių rinkiniai

neturės įtakos tolimesniam Plane numatytų pokyčių įgyvendinimui. Numatoma, kad plėtos programos turės būti atitinkamai pakeistos ir papildytos, suderinant jas su Nutarimo projektu nauja redakcija dėstomame 2021–2030 metų nacionalinio pažangos plano 1 priede nustatytais poveikio rodikliais – planuojamais rodikliais ir stebimais krypties rodikliais, ne vėliau kaip iki 2025 m. birželio 30 d. Šios ir kitos aktualios nuostatos dėl tolesnių veiksmų nustatomos nutariamojoje dalyje arba bus įtvirtintos Nutarimo projektą lydėsiančiame protokoliniame sprendime. Pažymėtina, kad Nutarimo projektą lydėsiančiame protokoliniame sprendime nustatomos temų, diskutuotų su suinteresuotosiomis šalimis, sąrašas, kurios turi būti ir toliau plėtojamos siekiant Plane tvirtinamų rodiklių rinkinius papildyti kokybiškais, objektyviais ir pamatuojamais rodikliais, kurių duomenys dėl vienokių ar kitokių priežasčių šiuo metu nerenkami, nors ir yra aktualūs valstybės pažangai atitinkamose srityse stebėti.

Nutarimo projektas neprieštarauja Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programai, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, taip pat neprieštarauja Europos Sąjungos teisės aktams.

Nutarimo projektas neperkelia ir neįgyvendina Europos Sąjungos teisės aktų nuostatų. Nutarimo projektas nėra notifikuotinas Europos Komisijai pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimo Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras taisyklių patvirtinimo“ reikalavimus.

Nutarimo projektas paskelbtas Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje.

Nutarimo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo ir Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

Nutarimo projektas teiktas derinti visoms ministerijoms, Lietuvos savivaldybių asociacijai, Inovacijų agentūrai, Užimtumo tarnybai, Viešojo valdymo agentūrai, Valstybinei mokesčių inspekcijai, Muitinės departamentui, Valstybinei darbo inspekcijai, Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybai, Policijos departamentui, Valstybinei ligonių kasai, Nacionaliniam visuomenės sveikatos centrai, Greitosios medicinos pagalbos tarnybai, Higienos institutui, Ryšių reguliavimo tarnybai, Teisėjų tarybai, Nacionalinei teismų administracijai, Valstybinei vartotojų teisių apsaugos tarnybai, Valdymo koordinavimo centrai, Investuok Lietuvoje. Plano rodiklių rinkiniai aptarti tarpinstituciniuose pasitarimuose 2024 m. spalio 22 d. ir 29 d. Gautos pastabos derintos darbo tvarka su pastabas pateikusiomis ir kitomis suinteresuotomis institucijomis. Taip pat vyko susitikimai su Vyriausybės socialiniais partneriais aplinkos apsaugos, socialinės apsaugos, švietimo ir kultūros srityse – Nacionalinės NVO koalicijos, Nevyriausybinių organizacijų informacijos ir paramos centro, Lietuvos negalios organizacijų forumo, Nacionalinio skurdo mažinimo organizacijų tinklo, Aplinkos koalicijos, AGATA, Lietuvos dizaino asociacijos atstovais. Plano rodiklių

rinkiniai patikslinti pagal socialinių partnerių gautus pasiūlymus. Pasiūlymai dėl rodiklių, kurių šiuo metu nėra galimybės įtraukti į Plano rodiklių sąrašus, nes nerenkami reikalingi duomenys ir pan., įtraukti į Nutarimo projektą lydintį Vyriausybės sprendimo projektą ir toliau bendradarbiaujant Vyriausybės kanceliarijai, socialiniams partneriams ir atsakingoms ministerijoms ir kitoms institucijoms ir įstaigoms bus ieškoma sprendimų reikalingus duomenis pradėti rinkti.

Nutarimo projektą parengė Vyriausybės kanceliarijos Strateginio valdymo grupės vadovė Daiva Žaromskytė-Rastėnė (tel. +370 5 209 8776, el. p. daiva.zaromskyte@lr.lt) ir šios grupės patarėjos Jurgita Lukaševičienė (tel. +370 5 209 8838, el. p. jurgita.lukaseviciene@lr.lt) ir Jurgita Vitė (tel. +370 5 209 8944, el. p. jurgita.vite@lr.lt).

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. rugsėjo 9 d. nutarimo Nr. 998 „Dėl 2021–2030 metų nacionalinio pažangos plano patvirtinimo“ pakeitimo“ projektas, 26 lapai;
2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. rugsėjo 9 d. nutarimo Nr. 998 „Dėl 2021–2030 metų nacionalinio pažangos plano patvirtinimo“ pakeitimo“ projekto lyginamasis variantas, 38 lapai;
3. Vyriausybės sprendimo projektas, 1 lapas.

Ministrė Pirmininkė

Ingrida Šimonytė